

IV Jornades de l'Opinió Catalana: «El paper del Parlament en la redacció del nou estatut»

El president

Abans de donar la paraula al senyor Fèlix Martí perquè faci la cloenda de les Jornades, em permetran que els adreci unes paraules per fer la cloenda d'aquesta taula concreta. I ho faig, en primer lloc, expressant el goig de compartir aquesta taula amb tres molt honorables presidents del Parlament, tots ells una referència... Em penso que a més a més, després d'haver-los escoltat, queden més que justificades aquestes paraules. També voldria tenir un record, precisament, pels altres dos presidents del Parlament que ja no són entre nosaltres: el senyor Coll i el senyor Reventós.

Els tenim a tots ells presents en la dinàmica parlamentària, atès que tots ells hi han deixat empremta.

Voldria també començar agraint a l'Opinió Catalana haver estat convidat a clausurar aquestes taula, i felicitar-los per la tasca que desenvolupen, que va molt més enllà d'aquesta iniciativa que avui ens aplega.

Vostès constitueixen una associació representativa de la societat civil catalana, una societat civil activa i emprenedora, solidària i coherent, que en el seu cas ajuda a fer del nostre un país on el catalanisme, el pluralisme i els drets humans siguin valors viscuts amb normalitat.

Una societat civil que –no ho oblidem– té el dret, però també l'obligació moral, de participar i implicar-se en el projecte del nou estatut, sobre el qual han versat aquestes Jornades; jornades en què s'han pogut escoltar una mica de tot: evidentment, valuoses aportacions en relació amb la història, amb experiències anteriors, i sobretot en relació amb què i com ha d'evolucionar aquest projecte que actualment estem impulsant i elaborant a Catalunya.

I la primera pregunta és òbvia: ho estem fent realment entre tots? Entre tots els que volen participar i implicar-s'hi, de moment sí, però no pas entre tots. I si volem

–permetin-me l'expressió més col·loquial– triomfar com a país ha de ser, efectivament, entre tots, sense excepcions.

Per tant, com a president del Parlament de Catalunya, desitjo que tots els ciutadans i ciutadanes se sentin implicats i interessats en aquest debat, en el procés d'elaboració d'aquest nou estatut i, més enllà, en la feina que dia rere dia porten a terme els nostres diputats i diputades al Parlament de Catalunya.

En aquests moments, de la manera que es planteja la política, el millor servei que algú pot fer pel seu país és, precisament, mantenir-se informat, saber com va la vida política, formar-se opinió pròpia i criteri en els temes que creu importants, i participar a través dels canals institucionals –o no– que el nostre sistema polític posa a la seva disposició. Resumit en una frase: ser crítics –tenir criteri, per tant– i, alhora, participatius.

Només així es garanteix la bona salut de la democràcia, només així, amb la participació de totes i tots, aquest podrà ser un país millor. Ara més que mai hem d'estar amatents a la política que es fa a Catalunya.

Deixin-me fer, encara, algunes breus reflexions. Des de quin punt partim actualment? Fet objectiu indiscutible, però que sí que és discutit per determinats sectors: Catalunya és una nació. Fet objectiu indiscutible, i en aquest cas no discutit: però no és un Estat; i el poble català no és sobirà. En qualsevol cas comparteix la sobirania de les seves institucions amb la Constitució espanyola i amb un Estatut d'autonomia, que ha estat objecte de debat i que, com tothom sap, serà àmpliament reformat, i ho serà per esgotament; és com aquella font natural que a poc a poc es va estroncant i ara el rajolinet gairebé és ínfim.

Aquest és l'actual punt de partida. Però l'Estatut ho és tot? Jo crec que no. Hi ha moltes polítiques que es podrien fer en clau nacional i que no depenen de l'Estatut. Després continuaré amb l'Estatut. Deixin-me fer algunes reflexions en relació amb aquestes polítiques.

Qüestions molt banals, potser –algunes molt banals, d'altres no gens–, i potser al final ens adonarem que no n'és cap, de banal. La música que es fa a Catalunya és pitjor que la resta de la música que es fa a altres llocs de l'Estat o al món? En cap cas. Fins

i tot jo penso que tenim bons músics en aquest país. A l'imaginari col·lectiu la música en català hi té un paper rellevant? Desgraciadament, no. No el té als programes estel·lars de la televisió catalana –per descomptat, de les altres televisions ni parlar-ne–, però tampoc el té a les ràdios, i tampoc, el que és més greu, el té, per exemple, a les festes de final de curs que es fan a les escoles.

Això de qui és culpa? De tothom i de ningú. Evidentment, no és que sigui culpa de la conselleria de Cultura d'ara, perquè, això, si no és amb una política continuada, no es resol. Per tant, tant culpa és dels d'ara com dels d'abans; tant culpa és de la televisió d'ara com de la d'abans i, per tant, més que anar a buscar culpes segurament el que cal és veure quines són les solucions. És a dir, com ho fem perquè la música en català sigui present a l'imaginari col·lectiu, d'alguna manera sigui una actuació de normalitat, perquè això implica, d'alguna manera, no sols pensar en els que es dediquen a la música, sinó pensar en la indústria que hi ha darrere, etcètera.

Fixin-se que aquest no és un element de competències.

El mateix podríem dir del món de l'esport. Per què volem seleccions catalanes? Per què alguns es pintin la cara de tant en tant i vagin a cridar en un camp de futbol o en un camp de bàsquet? Sincerament, no. En tot cas, per tenir una estructura esportiva de país, perquè l'esport és molt important per a la salut de les persones. Ho volem per això, perquè forma part d'una estructura col·lectiva de país, i això sí que és un problema de competències, però és més que això també.

O els mitjans de comunicació. Projectes periodístics que alhora siguin viables empresarialment en clau nacional, són possible o no? I tant que són possibles, i tant! És una qüestió de voluntat política.

O en l'àmbit econòmic. Els recomano molt especialment la conferència que el senyor Oliu, president del Banc de Sabadell, va fer a Siglo XXI, a Madrid. Jo penso que dona algunes claus de l'actual situació de l'economia catalana i penso que posa una mica el dit a la llaga. L'economia que es fa a Catalunya no està malament, molt millor del que ens pensem; l'economia catalana ja és una altra cosa.

Bé, tot això fixin-se que són realitats que poden canviar. I aquí també, d'alguna manera, voldria fer la reflexió en el sentit que, encara que moltes vegades sembli que

les coses són impossibles de canviar, això no és cert. Ahir, precisament, es va derogar el Pla hidrològic nacional. Per als qui hagin seguit una mica com ha anat tot aquest procés, és evident que aquesta ha estat una lluita que ha guanyat una gent determinada, un territori concret i determinat. Si no hi hagués hagut les mobilitzacions que hi va haver en aquell moment, en tot el procés que hi ha hagut, i no s'haguessin fet de les maneres que s'han fet, i no hi hagués hagut unes determinades actituds –molt vitals, si vostès volen–, ahir no s'hauria pogut celebrar la derogació del Pla hidrològic nacional.

Per tant, aquesta és una realitat. I, atenció, perquè, és clar, qui havia fet el Pla hidrològic nacional? Un govern, evidentment amb tota la legitimitat i amb una majoria aclaparadora. Per tant, jo encara tinc l'esperança que, efectivament, les coses poden canviar.

Tornem a l'Estatut. Una altra constatació objectiva és que els temps canvien. El món – i Catalunya no n'és l'excepció– està en un punt de canvis accelerats, representats en la globalització, que tant es pot veure amb la deslocalització de determinades empreses com es pot veure amb l'aparició d'una nova vacuna contra una malaltia molt complexa, que es descobreix a l'altra part del món i que ens és útil a nosaltres.

Aquests canvis accelerats també passen per les noves tecnologies, la nova immigració, la construcció de la Unió Europea –ara ampliada i amb la Constitució recent, que en tot cas posa encara més dubtes des del punt de vista de la nostra nació–, per la transformació del paper dels Estats i dels diferents nivells de govern, pel canvi progressiu del rol laboral i social de la dona, per canvis demogràfics. Per tant, per canvis socials, econòmics, empresarials, culturals, i també polítics. I aquesta és la realitat d'aquest moment. Estem en un moment de canvis accelerats al món, i a Catalunya també.

Per tant, la necessitat d'adaptar-nos a aquests canvis ens fa plantejar la necessitat de redissenyar el futur, de replantejar-nos quina Catalunya volem en aquest nou entorn.

Aquest és un replantejament encara obert, ple de possibilitats, un replantejament a fer des de la perspectiva de l'objectiu comú, que ens uneix i que ens ha de fer sumar esforços i decidir quin marc juridicopolític és més convenient per a assolir els objectius

comuns, per a gaudir d'aquest país que volem que es defineixi a partir de conceptes com el benestar, la llibertat, la pau o la convivència.

I és en aquest context, en aquest procés de decisió, on apareix la proposta de nou estatut; un estatut que substitueixi el que ha estat vigent durant vint-i-cinc anys per tal d'obrir una nova etapa per a Catalunya, una nova etapa tant en les relacions de Catalunya amb Espanya, com també –i tan important com això o més– per redefinir internament la nostra identitat, saber quina ordenació volem i quin projecte tenim com a país.

Per tant, estem en un punt d'inflexió que es visualitza en la proposta de nou estatut de Catalunya.

En el seu contingut ja s'està treballant; hi estan participant els diversos grups parlamentaris del Parlament de Catalunya, i també hi participa la societat civil i hi participa el Govern; la societat civil comença a tenir veu en aquest debat, i penso que és important, i la ciutadania. Això es pot estructurar molt més encara, però d'una manera incipient la ciutadania també comença a participar en el procés del nou estatut.

Des del Parlament estem tractant que esdevingui un debat obert per a tot el país, per tot Catalunya, i ho estem fent així per a avançar en l'aprofundiment i en la participació democràtica, per facilitar la proximitat entre Parlament i ciutadania. Però ho fem sobretot –i jo voldria que quedés clar– perquè l'Estatut no és una carta de peticions. L'Estatut és el dibuix del disseny de la Catalunya del futur, i per tant requereix el ple suport del poble de Catalunya, sobirà en esperit, origen i destinatari de les polítiques que es porten a terme des de les institucions de govern.

El plantejament d'aquest nou estatut com a eina clau per actuar en aquest punt d'inflexió no és ni un caprici personal de ningú, ni una operació d'imatge; no és una iniciativa gratuïta, emana de la consciència que la nova realitat requereix respostes pensades i articulades des d'àmbits propers, que cal renovar i redefinir l'autogovern de Catalunya. I parlar d'autogovern ens porta a abordar el tema de la llibertat. Deixin-me fer un petit incís històric. Tomas G. Masaryk, filòsof txec, exposava, el 1893, al Parlament de Viena, al Parlament de l'Imperi austrohongarès, la «qüestió txeca». Ho

feia amb aquestes paraules –cito textualment: «Un poble que té sis milions d'habitants, un poble que és econòmicament molt fort, un poble treballador, dotat, un poble que va a més, conscient de la seva força i el seu valor, un poble així no pot quedar-se sota una tutela.

»Un poble amb autoestima, un poble que disposa de considerable nombre d'habitants, un poble educat no pot tolerar una situació en què no és l'amo del seu destí polític.» Parlava, és clar, del poble txec.

Però el cert és que en aquests moments els catalans tampoc tenim veritable llibertat política. El poble català –com he dit abans– no és sobirà. Per exemple –abans en parlava–, el Govern de la Generalitat no té dret a fer consulta en referèndum, i no parlem ja de la base d'aquesta, és a dir, el dret a l'autodeterminació, el dret a escollir lliurement si volem o no volem pertànyer a l'Estat espanyol, sinó que el Govern de la Generalitat no pot convocar cap tipus de referèndum. És un exemple.

En qualsevol cas, no deixa de ser, això, una certa negativa a la llibertat, a la nostra llibertat com a poble i com a nació, i, per extensió, avui dia, la negació també d'una certa llibertat individual de molts ciutadans i ciutadanes que voldrien exercir-la. No dic, no dic, deixo clar que no dic –malgrat que ho pugui pensar– que aquest sigui un dret que ens manca sense justificació; vaja, que la mancança d'aquest dret és un fet injustificable, no ho dic. Ara, sí que dic com a president del Parlament que no tenim aquest dret i que ara és el moment de debatre i decidir al voltant d'aquest i d'altres aspectes, sense pors –ho repeteixo, sense pors.

I atenció perquè tinc una mica la sensació que de vegades som nosaltres mateixos els que posem els topalls, que ens creem la por. Ara són necessaris nous acords, nous consensos que permetin superar algunes o moltes de les imperfeccions de la transició, que permetin la convivència entre concepcions nacionals distintes.

Aquest és un dels objectius de la reforma de l'Estatut de Catalunya. Catalunya, una vegada més, a través dels seus representants polítics, ha d'apostar, ha de saber apostar per resoldre el conflicte mitjançant el diàleg, en cerca d'un consens i uns pactes que ens apropin al país que desitgem, més lliure i més just.

Ens cal, doncs, unitat, ens cal un aplegament de forces a partir del consens resultant en forma del text aprovat pel Parlament de Catalunya.

Els catalans, per tradició i cultura, hem demostrat repetidament al llarg de la història que podem tirar endavant qualsevol repte, si ens ho proposem, sense renunciar a res, amb esperit i ambició d'innovació; també és una característica del nostre poble.

Arribats en aquest punt, permetin-me una altra reflexió encara. Ara mateix, de cap de les maneres ens podem permetre ser pessimistes, ni tan sols el luxe de transmetre pessimisme a partir de les nostres reflexions, per molt ben intencionades que aquestes siguin. Al contrari, hem de dibuixar un horitzó que transmeti il·lusió –sí, sí, il·lusió i entusiasme pel futur–, i ja sé que això és feina dels polítics, ja ho sé, i sé també que aquesta legislatura ha tingut uns inicis incerts, difícils, complicats, amb errors. I no sols els errors han estat per [#] generar il·lusió, però el país no es pot permetre ara mateix que el discurs del pessimisme, del «no hi ha res a fer» s'instauri en el nostre imaginari col·lectiu.

I això sí que depèn de tots, dels polítics també, segurament, però també depèn d'empresaris, sindicalistes, periodistes, professionals.

Així doncs, i com a conclusió, permetin-me dir-los amb tota solemnitat que el Parlament de Catalunya ha de liderar, vol liderar, i liderarà, de fet, aquest procés, aquest projecte que ens ajuda a posar les bases de la nova Catalunya; el Govern i els partits també. Però sense la implicació de tots i totes, sense la implicació de les institucions, de les administracions –i aquí hi compto els ajuntaments d'una manera especial–, de la societat civil, de la ciutadania, en definitiva, sense el ple i actiu suport del poble de Catalunya, el nou estatut no tindrà raó de ser.

S'obre pas pensar –i això em sembla que és fonamental– no en herència històrica, no en el passat, sinó en el futur. La Catalunya d'avui, la Catalunya del demà, es basa en el que compartim com a comunitat de futur, en el que tots plegats volem.

I amb la perspectiva d'aquest objectiu comú que ens uneix i que ens ha de fer sumar esforços, decidir, doncs, quin marc juridicopolític és més convenient per assolir els objectius comuns, per gaudir d'un país, com he dit abans, que es defineixi per aquests

conceptes tan importants en el que és el nostre estat de futur, com el benestar, la llibertat, la pau o la convivència.

És hora de posar sobre la taula –hi insisteixo, sense por– quin tipus d'encaix, o fins i tot de desencaix –per què no?– volem per a la nació catalana en relació amb l'Estat espanyol. És hora que tots junts, o almenys tants com sigui possible, puguem compartir aquesta necessitat de redefinició, decidir quin és el marc i quins són els instruments d'autogovern d'aquesta nova Catalunya, i com ja he dit en alguna altra ocasió –i com també s'ha dit en aquesta taula–, hi incloem els aspectes de finançament, qüestió absolutament cabdal si no volem que el nou marc competencial sigui paper mullat.

Acabo. Un bon amic, un molt bon amic de qui he après moltíssim –que, per cert, era un alt càrrec de l'anterior Govern, de l'anterior legislatura– una vegada em va explicar una història, una història que està incoada fins i tot en un cert projecte nacional, no nostre. I aquell projecte va reeixir. I ell al final em va dir: «Ho van aconseguir perquè no sabien que era impossible».

Moltes gràcies per escoltar-me, i moltes gràcies a tothom per la seva participació, i dono la paraula al senyor Fèlix Martí perquè faci la cloenda d'aquestes Jornades.

Bona tarda.

(Aplaudiments.)